

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/240873,Agnieszka-Chrzanowska-Pietrzak-Nie-ma-pokoju-w-rzadzonej-przez-komunistow-Polsce.html>
22.04.2026, 10:51

Agnieszka Chrzanowska-Pietrzak: „Nie ma pokoju w rządzonej przez komunistów Polsce”. Ruch Wolność i Pokój

14 kwietnia 1985 r. w Krakowie działacze Niezależnego Zrzeszenia Studentów podpisali deklarację założycielską Ruchu „Wolność i Pokój”, jednego z głównych ugrupowań antykomunistycznych lat 80.

[Opozycja w PRL](#) [Ruch Wolność i Pokój](#)

14.04

Działacze Ruchu „Wolność i Pokój” podczas demonstracji z transparentem „Armie do cywila” i podobizną Sławomira Dutkiewicza, uwięzionego za odmowę służby wojskowej. Bydgoszcz, 8 II 1988 r. (fot. z zasobu IPN)

Impulsem do jego powstania była sprawa Marka Adamkiewicza, działacza Studenckiego Komitetu Solidarności i NZS Uniwersytetu Wrocławskiego, internowanego w stanie wojennym, który odmówił złożenia przysięgi wojskowej.

Wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Szczecinie z 8 grudnia 1984 r. został skazany na 2,5 roku pozbawienia wolności. Jego skazanie odbiło się dużym echem w środowisku studenckim i wywołało falę protestów.

Początek ruchu

Z inicjatywy działacza NZS UW Jacka Czaputowicza odbył się w dniach 17-24 marca 1985 r. protest głodowy w Kościele pw. św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej, podczas którego domagano się natychmiastowego uwolnienia Adamkiewicza, przestrzegania praw człowieka oraz wprowadzenia dobrowolności składania przysięgi wojskowej. Trwały dyskusje nad kwestią powołania w Polsce

niezależnego ruchu pokojowego.

„Niżej podpisani, inspirowani w szczególności orędziami pokojowymi Papieża Jana Pawła II postanawiamy założyć w Krakowie Ruch „Wolność i Pokój”.

1. Podstawowym celem działania Ruchu będzie propagowanie i pozyskiwanie jak największych rzesz Polaków dla prawdziwej, niczym niezafałszowanej idei pokoju. [...]
2. Warunkiem zaistnienia pokoju w życiu politycznym państw i narodów jest skuteczne zagwarantowanie wszystkim ludziom wolności osobistej. Nie ma pokoju nigdzie tam, gdzie zlikwidowano tradycyjne wartości polityczne, gdzie stworzono systemy państwowej represji, przymusu ideologicznego, gdzie pozbawiono jednostkę praw do samodzielności i inicjatywy. Nie ma więc pokoju w rządzonej przez komunistów Polsce”

- zapisano w deklaracji założycielskiej skreślonej piórem Jana Marii Rokity.

2 maja do Ruchu przystąpiła grupa z Warszawy, a w następnych tygodniach dołączały kolejne osoby z kilkunastu miast Polski.

[Czytaj artykuł Agnieszki Chrzanowskiej-Pietrzak „Nie ma pokoju w rządzonej przez komunistów Polsce”. Ruch Wolność i Pokój na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Opozycja w PRL

Artykuł